

Lyriden 1990

Peter Jenniskens *

English summary

The spring of 1990 counted more sunny days than any of this century. In march, april and may a total of 640 hours of sunshine was recorded in the Netherlands. Clear nights were hampered by moonlight and haze, though 7 observers recorded 237 meteors in 19 different nights. 61 meteors were identified as april-Lyrids. Maximum ZHR of the Lyrids was close to normal: about 15.

Inleiding

De lente van 1990 telde een record aantal uren zonneshijn voor deze eeuw. De Bilt telde er 640 tegen 617 in het vorige recordjaar 1976. Van de naar schatting 80 heldere nachten werd een groot aantal door maanlicht en heïgheid bedorven. Tijdens 19 nachten werden waardevolle waarnemingen verkregen door 7 waarnemers in 44 uur effectieve waarneemtijd.

Michiel van Vliet verkreeg een mooie waarneming eind januari. Tijdens de Lyriden werd door Lucia Bruning een meteorenkamp georganiseerd in Asten. Daar maakten 22 JWG-leden kennis met het meteoren waarnemen. Koen Miskotte verkreeg een aantal mooie waarnemingen in het staartje van de Lyridenaktie en Marco Langbroek profiteerde vanuit Voorschoten van de mooie nachten in mei. Van Alex Scholten ontvingen we waarnemingen van de nacht van het Lyriden maximum. Toen ook deed Niek Jenniskens (11 jaar) zijn eerste waarnemingen vanuit Meterik. Na een korte introductie en een heldere voorbeeld-Lyride noteerde hij vrijwel evenveel meteoren als de ervaren waarnemers Marco Langbroek en Peter Jenniskens.

Cassiopeïden in januari ?

Michiel van Vliet had een vruchtbare nacht op 17/18 januari. Op een zeker moment viel hem op, dat een aantal van de ingetekende meteoren boven Perseus uit leek te komen. Figuur 1 toont enkele van zijn meteoren. De lange meteor (nr. 18) dicht bij de radiant en de korte (nr. 9) ver van de radiant doen vermoeden, dat het hier om sporadische meteoren gaat. Met een sporadische uurfrequentie van 9 ± 4 is er ook geen duidelijk toegenomen activiteit. Nazoeken in de BMS Radiant catalogus [1] levert geen mogelijke zwerm in Perseus of Cassiopea op. Dat mag al opmerkelijk heten door het grote aantal vreemde zwerpjes in deze lijst. De strenger geselecteerde lijst uit het BAA Handbook [2] noemt alleen de α -Aurigiden, die eind januari tot midden februari langzame meteoren uit een gebied rond $RA=74^\circ$; $DECL=+43^\circ$ (8 februari) zouden geven. Sommige van de door Michiel genoteerde meteoren zouden van deze zwerm kunnen zijn. Dat is echter niet erg waarschijnlijk, omdat de meteoren niet uitdrukkelijk als 'langzaam' werden genoteerd.

Figure 1: Waarnemingen van MVO uit de nacht van 17/18 januari. De lengte van de ingetekende meteoren is een aanwijzing, dat het hier niet om een onbekende zwerm in Cassiopea gaat.

De Lyriden

Geen van de vragen die in een vorig artikel in Radiant gesteld werden over de Lyriden [3] kreeg dit jaar een antwoord. De maximum nachten van de Lyriden bleven (zoals gebruikelijk zou ik willen toevoegen) erg heïg, zodat het aantal waarnemingen beperkt bleef. Ook het vallen van de 'Glanerbrug' doorkruiste enkele groot opgezette akties. De heïge nachten lieten echter wel toe, dat veel beginnende waarnemers in alle rust konden kennis maken met het meteoren waarnemen. 'Er verschenen regelmatig meteoren en de Lyriden waren

*Pelikaanhof 59a, 2312 EC Leiden

Observer	Code	nights	T_{eff}	$\langle L_m \rangle$	n_s	n_{Lyr}	$n_{\text{Lyr}/\text{spo}}$
Lucia Bruning	LBE	3	6.13	5.7	45	22	0
Niek Jenniskens	NJM	1	1.92	5.1	1	8	0
Peter Jenniskens	PJM	9	10.70	5.9	53	11	3
Marco Langbroek	MLV	5	9.82	6.0	24	9	2
Koen Miskotte	KMH	3	10.36	—	80	8	4
Alex Scholten	ASE	1	1.28	5.5	2	3	0
Michiel van Vliet	MVO	3	4.03	6.0	32	0	1

Table 1: Observers statistics for mid januari to mid june 1990. – Waarnemingen van midden januari tot midden juni 1990.

goed herkenbaar' schreef Lucia Bruning.

Er zijn 58 Lyriden geïdentificeerd. De ZHR tijdens de maximum nacht was niet ongebruikelijk: ca. 15 op 21/22 april. De nacht erop was bewolkt.

Koen Miskotte wachtte rustig af en pikte op het eind van de aktie in de nachten 25/26 tot 27/28 april nog een paar pikte nachtjes mee. Figuur 2 toont de ZHR resultaten in vergelijking tot wat voorgaande jaren werd gevonden.

Mei-maand, Austin-maand

De vele heldere nachten lieten toe, om komeet Austin te volgen door de sterrenbeelden Pegasus, Dolfijn en Arend. Helaas werd Austin niet, wat eind december nog verwacht werd, maar het was niettemin een leuke verschijning.

In mei noteerden MLV, LBE en PJM ca. 15 uur waarneemtijd in 7 nachten van deze nog weinig bekeken maand. Er werden drie tot elf meteoren per uur genoteerd bij grensmagnituden tussen de 5.9 en 6.3. De nacht van 26/27 mei bracht twee teams in het veld; één in Katwijk in de duinen en een ander in Voorschoten. De simultaanaktie leverde één meteor op in 1,9^h eff., die inderdaad simultaan werd waargenomen, naast ca. 20 andere! Gedeeltelijke obstructie te Voorschoten kan daarbij een rol gespeeld hebben. Er werd in mei niet rond de 10e waargenomen vanwege de volle maan in die periode. Geen waarnemingen van eventuele Iras-Araki-Alcockiden dus.

Tot slot

Veel succes en plezier met de komende mooie herfstnachten. Hoge sporadische uurfrequenties! En daarbij regelmatig een vuurbolletje. . . Afgelopen voorjaar kwamen de meteoren niet verder dan een -1^m Lyride (LBE) •

Referenties

- [1] Mackenzie, R.A.: *BMS Radiant Catalogue*. Dover, 1981
- [2] BAA Handbook. *Meteor Diary*, (1987), 89
- [3] Jenniskens, P.: *Radiant 12* (1990), 27
- [4] Miskotte, K.; Bruning, L.: *Radiant 12* (1990), 97

ERRATUM

In het vorige nummer van *Radiant* Vol. 12 nr. 3 blz. 101 en 102 zijn zoekkaarten voor komeet Levy gegeven. Deze kaarten zijn ontleend aan de *Kometen Nieuwsbrief*, uitgegeven door de NVWS Werkgroep Kometen. Deze bronvermelding is ten onrechte weggevallen. (red.) •

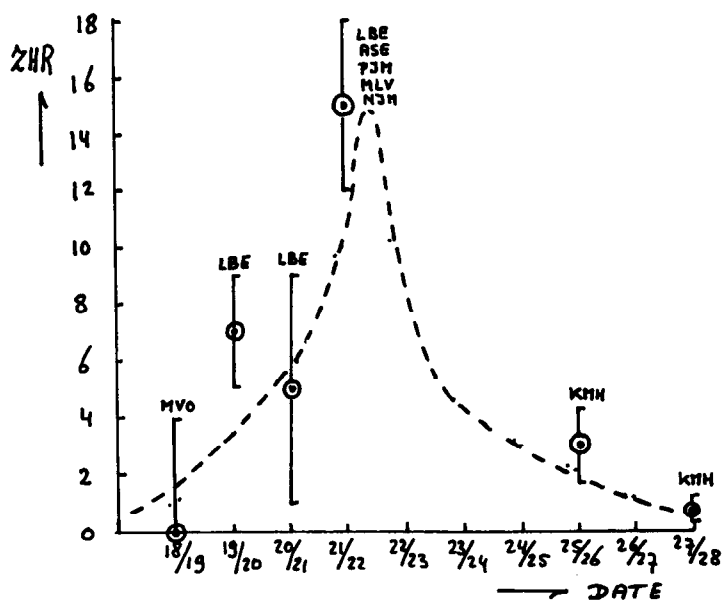

Figure 2: ZHR resultaten Lyriden aktie 1990.

Aangeboden :

Vergrotingsapparaat, Durst F-60. Geschikt voor kleinbeeld en 6x6 negatieven. Compleet met f/3.5-75 mm Soligor objectief. Prima vergroter voor beginnende DOKA enthousiasteling.

Erbij krijgt U gratis twee geel-groene DOKA lampen en een set Ilford filters voor het werken met Ilford MC papier.

Prijs f 100.- plus transportkosten of af te halen in Leiden.

Hans Betlem, Lederkarper 4, 2318 NB Leiden.

tel. 071 - 223817

Gratis af te halen :

Natuur en Techniek. Jaargangen 1969 t/m 1976 plus 1980.

Sky & Telescope. Jaargangen 1978 t/m 1983.

Hemel & Dampkring. Jaargangen 1970 t/m 1973.

Macro. Jaargangen 1971 t/m 1974.

Bel, schrijf of zend een bitnetje aan : Casper ter Kuile, Akker 146, 3732 XD De Bilt.

tel. 030 - 203170. Bitnet : Pegasoft@cc.ruu.nl.

Gratis af te halen :

Zenit. Jaargangen 1976 t/m 1980 alsmede 38 losse nummers uit de periode 1981 t/m 1987.

Hans Betlem, Lederkarper 4, 2318 NB Leiden.

tel. 071 - 223817